

Daugavpils būvniecības tehnikums

Mācību priekšmets: **Lakstaugi ainavu būvniecībā**

Specialitāte: **Ainavu būvtehniķis**

1. kurss

Mežvīteņi (*Clematis*)

Metodiskā izstrādne

Izstrādes autors: **Zinaīda Vingre**

Daugavpils
2022

Mežvīteņi /Clematis/

Mežvīteņus var iedalīt divās lielās grupās:

1. lielziedu mežvīteņi;
2. mazziedu mežvīteņi.

Mežvīteņu audzēšana piemājas dārzos un pilsētas apzaļumojumos

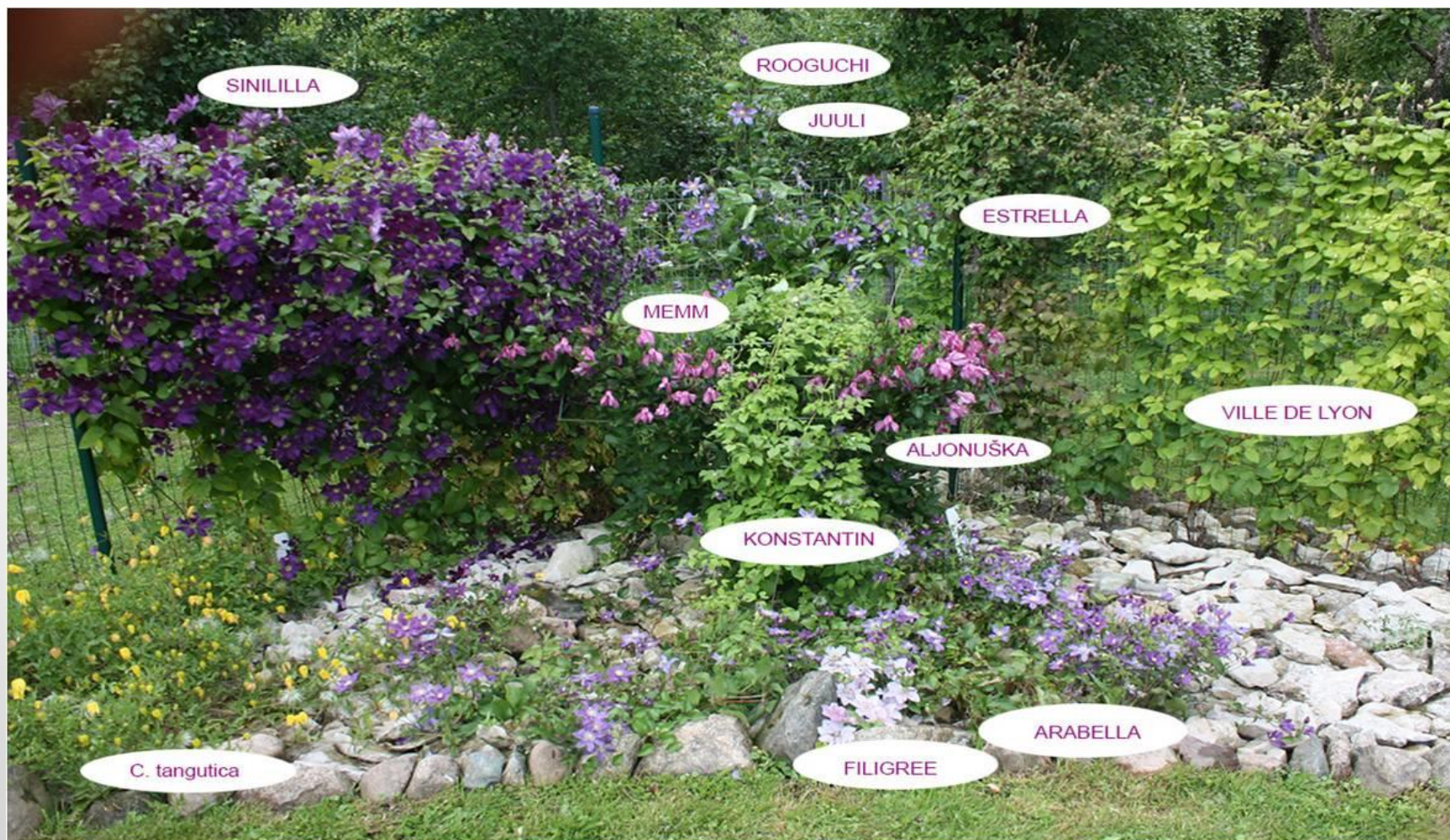

- Visā pasaulē dabā aug aptuveni 250-300 šķirņu mežvīteņu.
- Lielākā daļa no tām, aptuveni divas trešdaļas, aug Eirāzijas kontinentā.
- Vairums mežvīteņu dabiskā audzes atrodas mērenajā klimata joslā, dažas aizsniedzas arī tropu joslā.
- Visvairāk mežvīteņu šķirņu atrodamas Austrumāzijā.
- Rietumeiropas dārzos mežvīteņu šķirnes audzētas kā košumaugi jau kopš 16.gs.
- Pirmā rakstiskā liecība par mežvīteņiem ir 1548. gadā.

Mežvītenų sugas un šķirnes

DAUGAVPILS BŪVNICĪBAS TEHNIKUMS

Mežvīteņu sugas un šķirnes

- Izvēloties pareizās mežvīteņu sugas un šķirnes, iespējams iegūt pastāvīgu mežvīteņu ziedēšanas periodu no maija vidum līdz pat novembra sākumam.
- Šajā attēlā redzamajā apstādījumā tā arī ir darīts.
- Maija vidū sāk ziedēt alpu mežvīteņu šķirnes: 'Konstantin', 'Estrella', 'Memm'.
- Jūnijā-jūlijā savu ziedu skaistumu parāda vesellapu mežvīteņi: 'Aljonuška', 'Arabella', 'Juuli', 'Rooguchi' un arī c. *Tangutica*.
- Jūlijā sāk ziedēt arī lielziedu mežvīteņi: 'Sinililla', 'Filigree', 'Ville de Lyon'.
- Attēlā neietilpa augustā ziedošā mandeļmežvīteņa šķirne 'Sweet Summer Love' un farža mežvītenis 'Paul Farges'.
- Ziedu skaistums beidzas, kas nakts temperatūra nokrīt līdz mīnus 5-7 grādiem.

Mežvītenī

DAUGAVPILS BŪVNIECĪBAS TEHNIKUMS

Mežvīteņu stādīšana

- Lielziedu mežvīteņus var stādīt gan **saulainā**, gan **daļēji ēnainā vietā**. Ierasts mežvīteņus stādīt pie mājas sienas tās izrotāšanai.
- Vislabāk lielziedu mežvīteņi aug līdzenā un saulainā vietā, zālienā, uz izturīgiem metāla vai koka balstiem.
- Augot pie mājas sienas ziedēšana sākas dažas dienas agrāk kā līdzenā vietā, taču ziedēšanas periods ir īsāks, jo mājas siena daļēji aizsedz sauli un mazina auga barošanās vietu.
- Savvaļas sugas ir mazāk prasīgas. Tās var audzēt arī pie mājas ziemeļu sienas, pie dārza žoga novadot auga stīgas uz dabīgiem balstiem- koku vai krūmu stumbriem, nokaltušiem kokiem, drāšu žoga vai veciem sienas mūriem.

Mežvītenų stādīšana

DAUGAVPILS BŪVNICĪBAS TEHNIKUMS

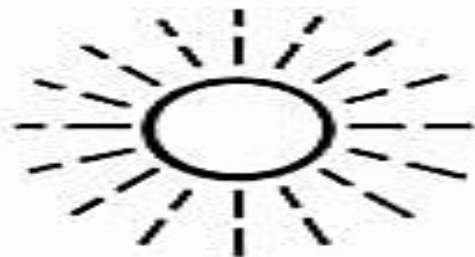
Mežvīteņu stādīšana

- Mežvīteņus stādot, jāpatur prātā, ka tie paliks vienā vietā ilgāku laiku. Vislabākais stādīšanas laiks ir pavasaris, taču stādus podā var stādīt visu vasaru un rudeni.
- Pārstādīšanai jaunā vietā vispiemērotākais ir agrs pavasaris vai rudens, septembris.
- Lai ātri iegūtu mežvīteņu krūmu, iesakām stādīt 2-4 stādus ar pusmetra atstarpēm.

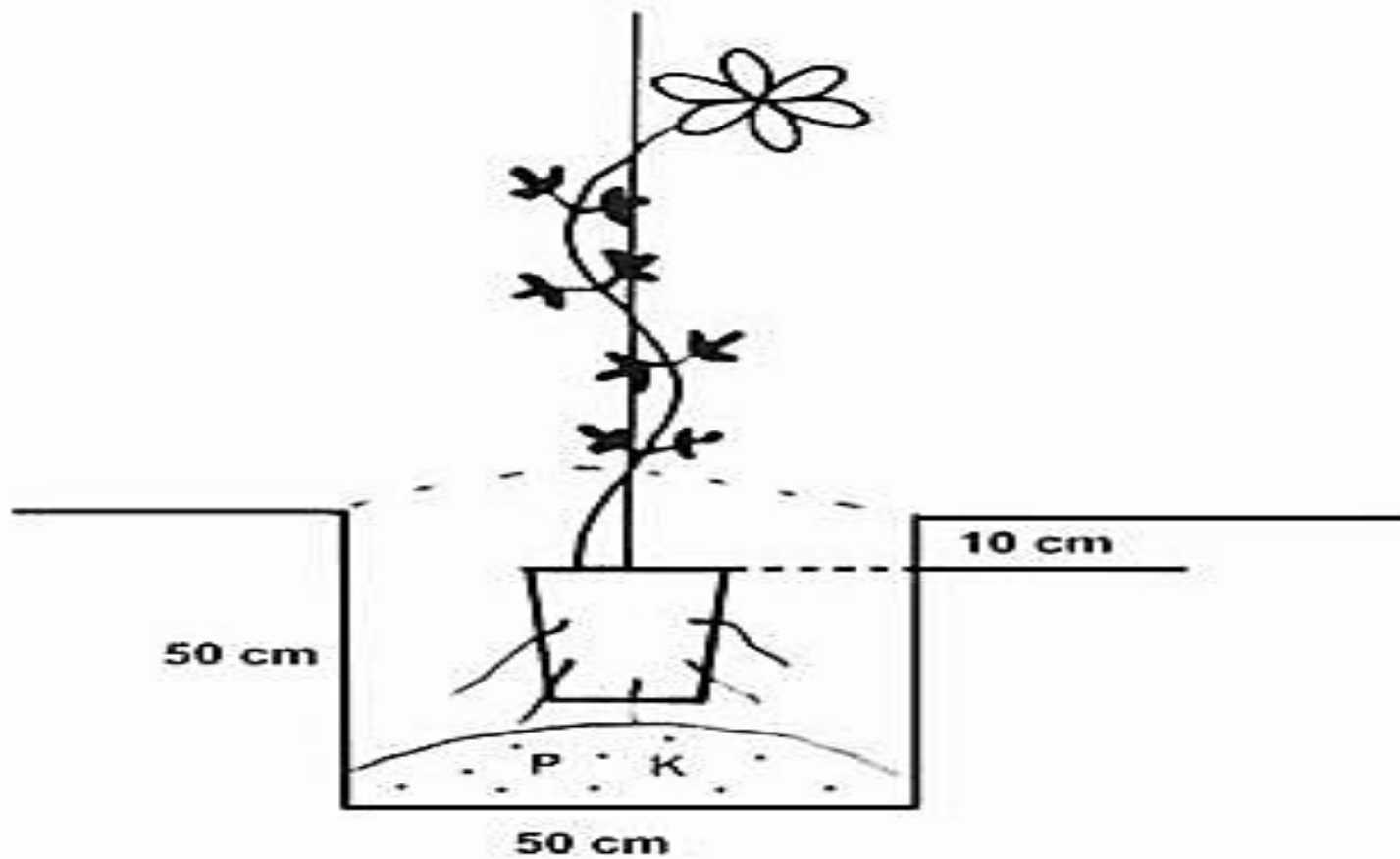
Mežvītenų stādīšana

DAUGAVPILS BŪVNICĪBAS TEHNIKUMS

VI - IX

1. **Izvēlies** piemērotu augšanas vietu.
2. Stādījuma bedri **izroc samērā** plašu, vismaz 50x50x50 cm. Tādējādi pat pie nabadzīgākām augsnēm iegūsi labāku rezultātu.
3. Bedres dibenā **ieber** kūts mēslus, auglīgu komposta augsni vai rudens mēslojumu. Ja dārzā ir daudz kurmju, organiskais mēslojums var radīt kaitējumu, jo kurmji var tajā iet meklēt sliekas un kāpurus un tādejādi kaitēt stādam. Tādā gadījumā ir **vērts izmantot** tikai komplekso mēslojumu.
4. **Pievieno** aptuveni 10 cm izrakto augsni un **sajauc** ar kompostu vai mēsliem.
5. **Piepildi** atlikušo bedri ar augsni, **atstāj** vietu stādam. Augsnei piemērota ir auglīga dārza augsne vai neitrāla kūdras augsne.

6. Izņem stādu no poda vai plēves.

Plēvi var noņemt to pārgriežot.

Stādot pavasarī, stādam apkārt esošo augsni var uzirdināt un saknes izstiept uz visām pusēm.

Stādot vasarā augam ar lieliem pumpuriem vai ziedošiem stādiem atstāj stādam apkārt esošo augsni neskartu.

Ievieto stādu stādījuma bedrē pareizajā dziļumā.

Mežvīteniem ļoti svarīgs ir noteikts stādīšanas dziļums: stādām jaunajā stādījuma vietā vajadzētu būt par 5-10 cm dziļāk kā iepriekšējā vietā.

7. Piepildi bedri ar augsni tā, lai auga stādījuma vieta būtu par apmēram 5 cm augstāka kā apkārtējā augsnes kārtā (arī pēc stādījuma vietas sablīvēšanās).

Sablīvē augsni un aplaisti.

Atbalsti stādu.

Pie labvēlīgiem laika apstākļiem, stāds var diennaktī paaugt pat līdz 20 cm, nekavējies ar atbalsta piestiprināšanu.

Mežvītenus var atbalstīt dažādos veidos.

Var izmantot dabīgus atbalstus, uztaisīt pats vai iegādāties veikalā. Dabīgajiem atbalstiem piemēroti ir blakus esoši koki, krūmi, daudzgadīgie augi, nokaltuši kadiķi, koka zari un celmi.

Tā kā mežvītenī sevi piestiprina ar lapu zariem, atbalstam jābūt pietiekoši tievam ar diametru līdz 5 mm, lai lapu stīgas varētu to apņemt.

Izmantojot celmus, resnākus zarus vai akmeņus, jāizmanto arī papildus atbalsts- jānovelk pāris auklas vai drāts.

Aukstumizturīgie augi, kuru zari ziemā nenosalst, noteikti jāatbalsta ar drāti. Vispiemērotākā ir dzeloņdrāts, jo dzeloņi neļauj zariem noslīdēt lejā. Tirdzniecībā pieejamie koka atbalsti bieži vien ir pārāk resni un tiem nepieciešams papildus balsts.

Rindā augošus stādus vislabāk atbalstīt ar auklu, drāti vai dārza žogu ar lielām atstarpēm.

Atvērtā vietā augošiem stādiem vispiemērotākais atbalsts ir no tievākām metāla caurulēm, armatūras metāla vai betona armatūras izveidota konstrukcija.

Ideāls atbalsts ir tāds, kas ziemā bez zaļojoša auga izskatās interesants un vasarā ir pilnībā apsegts ar zaļojošo augu.

Apkope un mēslošana

- Pirmajā vasarā nav nepieciešams augu mēslot. Nabadzīgākā augsnē stāds izaudzē sev stiprāku sakņu sistēmu. Nākošajos gados, kad stāds patērē daudz barības vielas veģetatīvās masas audzēšanai, tas jāmēslo no augšas.
- Ieteicams stādu mēslot 3-5 reizes vasaras laikā ar laistāmo mēslojumu. Komplekso mēslojumu, kas satur pamatelementus slāpekli, fosforu un kāliju, kā arī mikroelementus, var pievienot paralēli organiskajam mēslojumam, vircai vai atšķaidītiem mēsliem.

Atšķaidītiem mēsliem izmantot 1 daļu mēslu uz 10 daļām ūdens, vistu atšķaidītajiem mēsliem izmantot 1 daļu mēslu uz 15 daļām ūdens.

Nemēslot sausu augsni!

Stādi ir jāravē un jāuztur pastāvīgi mitri ar laistīšanu.

Mūsdienīgos dārzos tiek izmantota arī laistīšanas sistēma un ilgstoši lēnām šķīstoši mēslojumi.

ieziemošana

Mežvīteņi zaļo līdz pat pirmajām aukstajām naktīm (mīnus 5-7 °C). Oktobra sākumā vajadzētu sākt gatavot stādus ieziemošanai.

Bieži vien cilvēki baidās mežvīteņus apgriezt un apsegt, taču tas aizņem ļoti maz laika, aptuveni 5 minūtes pie katra stāda.

Lielziedu mežvīteņi ir diezgan aukstumizturīgi.

Normālā sniegotā ziemā mežvīteņi pārziemo arī neapgriezti un neapsegti, taču nekad nevar zināt, kāda būs ziema, tādēļ ieteicams stādu apgriezt un apsegt. Apgriešana nepieciešama arī tādēļ, kā augu slimības pārziemo vecajos zaros, nav nekāda iemesla tos saglabāt.

Lielziedu mežvītenus var sagatavot ziemai divos veidos. Visvienkāršāk tos nogriezt 10-15cm augstumā virs zemes, noņemt no atbalsta vecos zarus un attīrīt stādu no nezālēm.

Ja augsne ir jau nedaudz sasalusi, stādījuma vieta jāapklāj 10-15 cm augstumā ar augsni, kūdru vai kūtsmēsliem.

Otrs variants ir apgriezt tikai lapas un noziedējušo galotni, ap stādu izrakt nelielu grāvi un ievietot tajā stīgas. Jābūt ļoti uzmanīgam, lai izvairītos no stīgu aplaušanas. Ieteicam stīgas ievietot tā, lai tās paliktu grāvja paaugstinājuma daļā. Pa virsu jāuzber 7-10 cm biezs slānis auglīgas augsnes un vieta jāatzīmē. Tapāt zemē ierakts stīgas var apsegt ar jumta seguma plāksni vai jumta papi, lai pasargātu no mitruma.

leziemošana

DAUGAVPILS BŪVniecības Tehnikums

Mežvītenis (*Clematis*) 'White Swan'

DAUGAVPILS BŪVNICĪBAS TEHNIKUMS

Mežvītenis (*Clematis*) 'Piilu'

DAUGAVPILS BŪVNICĪBAS TEHNIKUMS

Mežvītenis (*Clematis*) 'Constance'

DAUGAVPILS BŪVNICĪBAS TEHNIKUMS

Mežvītenis (*Clematis*) 'Lambton Park'

DAUGAVPILS BŪVNICĪBAS TEHNIKUMS

DAUGAVPILS BŪVNICĪBAS TEHNIKUMS

Mežvītenis (*Clematis*) 'Multi Blue'

Literatūra un e-resursi

- *Apstādījumu veidotāju ceļvedis Latvijas stādaudzētavu sortimentā*. XI izdevums. SIA "Labie koki", 2021-2025.
- Balode, A. *Puķkopība. Dārza puķes*. Rīga: Burtene, 2016.
- Beļikovs, A. *Daiļdārzs*. Rīga: Vulpes, 2018.
- Nereta, I. *Latvisks dārzs*. Rīga: Lauku avīze, 2016.
- Rukšāne, G. *Dārza maģija*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2013.
- Stādu audzētava "Baižas" [skatīts 2022. gada 06. jūnijā]. Pieejams: <https://www.baizas.lv/plants/wintergreen?locale=lv>

/

.